

NOTAT

Dato: 02.03.2015

Kontor: Integration og
Demokrati
Ansvarlig: Bjørn West

Sagsnr. 2014 – 8394

EMNE: Høringsnotat om Forslag om ændring af lov om social service (målrettet rådgivning til voksne i risiko for radikaliserings eller som ønsker at forlade ekstremistiske miljøer)

Indledning

Et udkast til lovforslag om ændring af lov om social service (målrettet rådgivning til voksne i risiko for radikaliserings eller som ønsker at forlade ekstremistiske miljøer) har i perioden fra den 28. januar 2015 til den 25. februar 2015 været sendt i høring hos følgende myndigheder og organisationer:

Advokatrådet, Amnesty International, Ankestyrelsen, Dansk Flygtningehjælp, Dansk Psykolog Forening, Danske Handicaporganisationer, Danske Regioner, Dansk Røde Kors, Dansk Socialrådgiverforening, Dansk Sygeplejeråd, Den Danske Dommerforening, Det Centrale Handicapråd, Dommerfuldmægtigforeningen, Dokumentations- og Rådgivningscentret om Racediskrimination, Foreningen af Socialchefer i Danmark, Institut for Menneskerettigheder, Kommunernes Landsforening, KL, Landsorganisationen i Danmark, LOS – De private sociale tilbud, Lægeforeningen, Politiforbundet, Pædagogiske Psykologers Forening, Retspolitisk Forening, Retssikkerhedsfonden, Rigsadvokaten, Rigspolitiet, Rådet for Social Udsatte, Rådet for Etniske Minoriteter, Socialpædagogernes Landsforbund, SL

Lovforslaget har endvidere været på høringsportalen.

Der er modtaget høringssvar fra:

Aarhus Kommune, Advokatrådet, Ankestyrelsen, Dansk Flygtningehjælp, Dansk Psykolog Forening, Den Danske Dommerforening, Institut for Menneskerettigheder, LOS – De private sociale tilbud, Retspolitisk Forening, Rådet for Etniske Minoriteter, Socialpædagogernes Landforbund.

Høringssvarene har generelt været positive over for lovforslaget.

Nedenfor gennemgås og kommenteres de modtagne høringssvar:

Advokatrådet, Ankestyrelsen, Dansk Flygtningehjælp, Den Danske Dommerforening og Institut for Menneskerettigheder har ingen bemærkninger.

LOS – De private sociale tilbud og Rådet for Etniske Minoriteter har generelle bemærkninger til lovforslaget, som ikke giver anledning til ændringer.

Aarhus Kommune vurderer, at der er behov for en præcisering af kommunens handlemuligheder uafhængigt af borgerens samtykke. Aarhus Kommune ønsker, at nuancerne mellem borgerens samtykke og det opsøgende arbejde bliver tydeliggjort, herunder muligheden for at anvende fuld anonymitet i de tilfælde, hvor borgeren ikke ønsker at samarbejde med kommune eller politi. Det bemærkes, at den enkelte kommunes beføjelser er uklare i de situationer, hvor borgeren ikke er motiveret, og kommunen vælger at iværksætte motivationsfremmende tiltag som periodiske samtaler og opfølgning med borgeren.

Aarhus Kommune bemærker, at det ikke fremgår, hvorvidt den kommunale forpligtelse, der følger af lovforslaget skal ligge på voksenområdet fra det 18. år, eller om efterværnsbestemmelserne også kan finde anvendelse.

Aarhus Kommune finder, at lovforslaget skal udvides med et afsnit om støtte og vejledning til pårørende til radikaliserede over 18 år således, at der gives lov hjemmel til dette arbejde. Kommunen vurderer, at samarbejde med pårørende er en væsentlig faktor i arbejdet med at forebygge radikalisering samt i at støtte den enkelte til at forlade ekstremistiske miljøer. Det er samtidigt vurderingen, at forældre kan have brug for psykologsamtaler, og at støtte til forældre skal være uafhængig af, om en radikaliseret borger er motiveret til at modtage støtte eller har givet samtykke.

Bemærkninger

Det fremgår af servicelovens § 10, at rådgivningen skal gives som et åbent og anonymt tilbud. Det præciseres i lovforslagets bemærkninger, at det opsøgende arbejde også giver mulighed for at tilbyde fuld anonymitet.

Når en person er over 18 år, kan kommunalbestyrelsen ikke med hjemmel i serviceloven handle uden borgerens samtykke. Det indebærer, at ved opsøgende og kontaktskabende arbejde skal borgerens udtrykkelige nej i en konkret situation altid respekteres. Det præciseres i lovforslaget bemærkninger.

Kommunalbestyrelsen har mulighed for at træffe afgørelse om efterværn efter servicelovens kapitel 12, såfremt den unge opfylder betingelserne herfor. Det betyder, at der kan være et overlap i målgruppen for lovforslaget og målgruppen for efterværn. Sammenhængen mellem efterværnsbestemmelserne og lovforslaget præciseres i bemærkningerne.

Det fremgår af lovforslagets bemærkninger, at kommunalbestyrelsen ved tilrettelæggelse af støtten bør vurdere, om borgerens netværk kan understøtte indsatsen. Inddragelse af pårørende forudsætter borgerens samtykke. Forudsætningen om borgerens samtykke præciseres i lovforslagets bemærkninger. Individuel støtte efter serviceloven til pårørende til radikaliserede borgere må bero på en konkret individuel vurdering af den pårørende.

Dansk Psykolog Forening bemærker, at det er uklart, hvorvidt kommunens beføjelser ift. rådgivningsforpligtelsen giver mulighed for anonym rådgivning som led i det forebyggende arbejde, både når borgeren selv henvender sig og som led i det opsøgende arbejde. Der er desuden behov for mere klare retningslinjer for kommunernes opsøgende virksomhed, herunder hvordan det opsøgende arbejde iværksættes og forvaltes over for de borgere, som ikke er motiverede.

Dansk Psykolog Forening mener, at der i det opsøgende arbejde bør være særligt fokus på, hvorledes man bedst muligt forebygger en isolering af borgere, som ønsker hjælp til at undgå eller forlade radikaliserede miljøer. Det bemærkes, at oplevelsen af tilhørsforhold og gruppeidentitet er en fastholdende faktor, så risikoen for isolation kan være en barriere i arbejdet med at motivere den enkelte borger.

Bemærkninger

Det fremgår af servicelovens § 10, at rådgivningen skal gives som et åbent og anonymt tilbud. Det præciseres i lovforslagets bemærkninger, at det opsøgende arbejde også giver mulighed for at tilbyde fuld anonymitet.

Når en person er over 18 år, kan kommunalbestyrelsen ikke med hjemmel i serviceloven handle uden borgerens samtykke. Det indebærer, at ved opsøgende og kontaktskabende arbejde skal borgerens udtrykkelige nej i en konkret situation altid respekteres. Det præciseres i lovforslagets bemærkninger.

Isolation som risikofaktor er et væsentligt element i forebyggelsen af radikalisering samt arbejdet med at støtte personer til at forlade ekstremistiske miljøer. Risikoen for isolation som fokusområde indarbejdes i lovforslagets bemærkninger.

Retspolitisk Forening bemærker, at det kan være afgørende for en succesfuld målrettet rådgivning, at konkrete tiltag ikke ekskluderer men tværtimod inkluderer inddragelse af centrale aktører som f.eks. religiøse personer og autoriteter, hvis det skønnes nyttigt, og borgeren er indforstået hermed. Det påpeges, at kriterierne "radikalisering" og "ekstremistiske miljøer" er eller kan være relativt "elastiske", og at det kan give retssikkerhedsmæssige betænkeligheder i relation til kommunernes måske ujævne forvaltning af reglen. Betænkelighederne vurderes dog at være af mindre betydning, da den kommunale rådgivning forudsætter borgerens initiativ og medvirken.

Bemærkninger

Det fremgår ikke af lovforslagets bemærkninger hvilke, og i hvilket omfang, centrale aktører inddrages i den målrettede rådgivning. Det forudsættes i lovforslaget, at kommunerne ud fra en konkret individuel vurdering inddrager de aktører, som kan bidrage konstruktivt i rådgivningsindsatsen.

Socialpædagogernes Landsforbund bemærker, at det er centralt, at kommunerne sikrer procedurer i forbindelse med bekymringshenvendelser fra medar-

bejdere i almennyttige boligforeninger, frivillige organisationer samt borgere i kommunen i øvrigt. Herudover foreslås det, at der iværksættes en løbende erfaringsopsamling om den målrettede rådgivning mv. Erfaringsopsamlingen kan bidrage til en udvikling af kommunernes indsats på området.

Bemærkninger

Det fremgår af lovforslagets bemærkninger, at kommunerne bør sikre procedurer for henvendelser om bekymringstegn. Lovforslagets udmøntning er omfattet af Socialstyrelsens generelle erfaringsopsamling af den kommunale indsats til forebyggelse af radikaliserings og ekstremisme.